

USCIRF— RECOMMENDED FOR COUNTRIES OF PARTICULAR CONCERN (CPC)

Ủy Hội Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế tại Hoa Kỳ (USCIRF) là một ủy hội độc lập, lưỡng đảng của chính phủ liên bang Hoa Kỳ, được thành lập chiếu theo Đạo Luật Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế (IRFA), giám sát quyền phổ quát về tự do tôn giáo và tín ngưỡng ở ngoại quốc. Được thành lập chiếu theo Đạo Luật Tự Do Tôn Giáo 1998 (IRFA), USCIRF sử dụng các tiêu chuẩn quốc tế để giám sát các vi phạm tự do tôn giáo và tín ngưỡng ở ngoại quốc và đưa ra các khuyến nghị về chính sách cho tổng thống, ngoại trưởng, và Quốc Hội. USCIRF là một tổ chức độc lập riêng biệt và khác với Bộ Ngoại Giao. Phúc Trình Thường Niên 2020 phản ánh kết quả công việc trong năm qua của nhân viên ủy hội và đội ngũ chuyên nghiệp trong việc ghi nhận các vi phạm trên thực tế và đưa ra các khuyến nghị cho chính phủ Hoa Kỳ. Phúc Trình Thường Niên 2020 nói đến thời gian từ tháng Giêng năm 2019 đến tháng 12 năm 2019, mặc dù đối với một số trường hợp các sự kiện quan trọng xảy ra trước hay sau thời gian này cũng được đề cập. Để biết thêm thông tin về USCIRF, hãy xem trang web [ở đây](#), hoặc trực tiếp liên lạc với USCIRF tại 202-523-3240.

CÁC PHÁT HIỆN CHÍNH

Trong năm 2019, tình trạng tự do tôn giáo ở Việt Nam nói chung vẫn có khuynh hướng như năm trước đó. Chính quyền vẫn tiếp tục thực thi Luật Tín Ngưỡng, Tôn Giáo, luật này buộc các tổ chức tôn giáo phải đăng ký với nhà nước, và nhằm ngược đãi các nhóm tôn giáo không đăng ký. Trong chuyến viếng thăm tháng Chín năm 2019 của USCIRF, nhiều nhóm tôn giáo xin đăng ký cho biết rằng các giới chức địa phương thường xuyên lạm quyền bằng cách yêu cầu cung cấp thông tin—như tên của các thành viên trong giáo phái—điều này không được Luật yêu cầu công khai. Những đơn xin đăng ký thường phải chờ đợi quyết định chính thức hàng tháng hoặc thậm chí hàng năm. Suốt trong năm, nhà chức trách đã tra hỏi, sách nhiễu, hoặc hành hung các cá nhân thuộc các tổ chức tôn giáo không đăng ký—như Giáo Phái Cao Đài độc lập, các Phật tử Khmer Krom, và Giáo Phái Dương Văn Minh—khi họ tham dự các nghi lễ tôn giáo.

Các cộng đồng dân tộc thiểu số chịu nhiều áp bức, kể cả bị hành hung, bắt giữ hoặc trục xuất ra khỏi địa bàn, vì họ hành đạo một cách ôn hòa. Ước tính có 10.000 người Hmong và Người Thượng Cơ Đốc Giáo ở Tây Nguyên vẫn ở trong tình cảnh vô tổ quốc do nhà chức trách địa phương từ chối cấp chứng minh nhân dân, mà trong nhiều trường hợp, là để trả đũa những người Cơ Đốc Giáo này vì họ không từ bỏ tín ngưỡng của mình. Trong chuyến viếng thăm năm 2019 của USCIRF, nhiều mục sư cho biết là nhà chức trách địa phương ở Tây Nguyên thường xuyên bố ráp hoặc phá hủy nơi thờ phụng ở nhà. Vào tháng Mười, nhà chức trách đã phát động một chiến dịch nhằm hạn chế thời gian và qui mô của [tang lễ truyền thống](#), với tác dụng là ngăn cấm nghi thức tang lễ của người Hmong, thường kéo dài nhiều ngày đến một tuần. Ngoài ra, USCIRF còn nhận được nhiều báo cáo trong năm cho biết là công an tra hỏi và câu lưu những người Thượng

Cơ Đốc Giáo vì họ tham gia vào các hội thảo tự do tôn giáo ở nước ngoài và vì họ gặp các giới chức của chính phủ Hoa Kỳ.

Nhà chức trách địa phương tiếp tục xung công hay phá hủy các cơ sở thuộc các cộng đồng tôn giáo. Ví dụ, vào tháng Giêng, nhà chức trách ở tỉnh Kontum phá hủy Chùa Sơn Linh Tự, chùa này thuộc Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất. Vào tháng Mười, công an mặc thường phục [đánh đập](#) 6 Phật tử Hòa Hảo độc lập vì họ chống đối kế hoạch của Giáo Hội Phật Giáo Hòa Hảo được nhà nước công nhận nhằm dỡ bỏ và xây dựng lại thánh tích An Hòa Tự ở tỉnh An Giang. Ở một số tỉnh đồng bắc, nhà chức trách đốt phá ít nhất là 35 nhà tang lễ, những nhà này quan trọng cho các lễ lạc cốt yếu của giáo phái Dương Văn Minh. Nhà chức trách còn [xung công đất đai](#) thuộc về Giáo Hội Công Giáo ở Vườn Rau Lộc Hưng ở thành phố Hồ Chí Minh và ở Giáo Xứ Cồn Dầu ở Đà Nẵng. Trong một số trường hợp, chính quyền trung ương khuyến khích chính quyền địa phương tìm cách đạt được thỏa thuận với các nạn nhân bị xung công, nhưng thường không quy trách nhiệm cho nhà chức trách địa phương đối với các vụ sách nhiễu như vậy.

Vào năm 2019, chính phủ Việt Nam tiếp tục bắt giữ và bỏ tù nhiều lãnh tụ tôn giáo ôn hòa cũng như các cá nhân bên vực tự do tôn giáo. [Nguyễn Bắc Truyền](#)— một người đấu tranh cho Phật Giáo Hòa Hảo, bị kết án 11 năm tù vào tháng Tư 2018—ông vẫn còn ở trong tù vào cuối thời gian phúc trình này và được biết là tình trạng sức khỏe của ông xấu đi. Trong một số trường hợp, nhà chức trách hành hung những tù nhân lương tâm phản đối các điều kiện trong tù. Trong chuyến viếng thăm, USCIRF được biết là nhà chức trách ở nhà tù Ba Sao, Tỉnh Nam Hà, không cho ông Lê Đình Lượng, nhà hoạt động bảo vệ môi trường và tù nhân lương tâm từ 2017, được đọc kinh thánh hay gặp linh mục.

KHUYẾN NGHỊ CHO CHÍNH PHỦ HOA KỲ

- Đưa Việt Nam vào danh sách những “quốc gia đáng quan tâm đặc biệt,” hay CPC, vì sự vi phạm tôn giáo có hệ thống, trầm trọng và đang tiếp tục, theo định nghĩa của Đạo Luật Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế (IRFA), và lập một thỏa thuận ràng buộc với chính phủ Việt Nam, chiếu theo Đoạn 405(c) của IRFA, xúc tiến những cam kết cải thiện tự do tôn giáo;

- Ưu tiên tài trợ các chương trình xây dựng năng lực cho nhà chức trách địa phương nhằm tôn trọng và bảo vệ tự do tôn giáo hoặc các quyền con người liên quan, chú trọng vào các chương trình hỗ trợ các viên chức xử lý những vụ tranh chấp giữa các tôn giáo;
- Hướng dẫn Đại Sứ Quán Hoa Kỳ ở Hà Nội và Lãnh Sự Quán ở thành phố Hồ Chí Minh theo dõi các đơn xin đăng ký tổ chức tôn giáo và hoạt động tôn giáo để giám sát việc tuân thủ Luật Tự do Tôn giáo, Tín ngưỡng của nhà chức trách, và lập một danh sách các nhà thờ phụng và các cơ sở tôn giáo có tầm quan trọng đặc biệt về tinh thần, văn hóa hay lịch sử và phối hợp với chính quyền Việt Nam nhằm bảo đảm là họ nhận được sự bảo vệ đặc biệt để không bị tịch thu đất và hoặc bị can thiệp bởi các dự án phát triển.

Quốc hội Hoa Kỳ nên:

- Thường xuyên gọi các phái đoàn chú trọng vào tự do tôn giáo và các vấn đề nhân quyền liên quan đến Việt Nam và yêu cầu được đến thăm các nơi bị hạn chế về tự do tôn giáo, như Tây Nguyên, Tây Bắc, và Đồng Bằng Sông Cửu Long, cũng như yêu cầu được đến thăm các tù nhân lương tâm, như Nguyễn Bắc Truyển.

NGUỒN TRỢ GIÚP & HOẠT ĐỘNG QUAN TRỌNG CỦA USCIRF

- **Chuyến viếng thăm của phái bộ:** TP Hồ Chí Minh và Hà Nội vào Tháng Chín năm 2019
- **Cập nhật quốc gia:** [Đánh Giá về Luật Tín Ngưỡng Tôn Giáo Việt Nam](#)
- **Dự án Tù nhân Lương tâm Tôn giáo :** [Nguyen Bac Truyen](#)

Bối Cảnh

Hiến pháp Việt Nam cho phép công dân “có quyền tự do tín ngưỡng, theo hoặc không theo một tôn giáo nào” và yêu cầu chính phủ tôn trọng và bảo vệ tự do tôn giáo. Tuy nhiên, hiến pháp cũng cho phép nhà chức trách gạt qua nhân quyền, kể cả tự do tôn giáo, vì lý do “an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, đạo đức xã hội, sức khỏe của cộng đồng.” Luật Tín Ngưỡng, Tôn Giáo của Việt Nam, có hiệu lực vào ngày 1 tháng 1, 2018, yêu cầu các cộng đồng tôn giáo đăng ký tổ chức, hoạt động và nơi thờ phụng của mình với chính quyền. Luật này cũng yêu cầu các tổ chức tôn giáo phải hoạt động tối thiểu là 5 năm trước khi nộp đơn đăng ký. Luật cũng công nhận các tổ chức tôn giáo được đăng ký là các tổ chức hợp pháp.

Theo [CIA World Factbook](#), một phần tư trong số khoảng 97 triệu công dân Việt Nam theo một tôn giáo chính thức, trong lúc có nhiều người hơn tham gia vào các đạo dân gian truyền thống Có khoảng 15 phần trăm dân số theo đạo Phật, 7 phần trăm là Công giáo. Các truyền thống tôn giáo khác hiện diện đáng kể gồm có Phật Giáo Hòa Hảo, Cao Đài, Tin Lành và Hồi Giáo. Vào cuối năm 2019, chính phủ chính thức công nhận 16 tôn giáo. Tuy nhiên, nhiều nhóm tôn giáo từ chối đăng ký do sợ bị trừng phạt hoặc lo ngại về sự độc lập của họ, dẫn đến việc cả những tổ chức được nhà nước bảo trợ và những tổ chức độc lập đều cạnh tranh đại diện cho tôn giáo mình.

Các Diễn tiến Tích Cực

Những người có tín ngưỡng ở những vùng thành thị, kinh tế phát triển thường có thể hành đạo hay theo tín ngưỡng của mình một cách tự do, công khai mà không sợ hãi. Ví dụ, vào tháng 9 năm 2019, các thành viên của Giáo Hội Cao Đài được nhà nước công

nhận tổ chức lễ hội ngoài trời với 250.000 người tham dự. Vào tháng Tám, thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc tham dự một hội nghị các chức sắc tôn giáo ở Đà Nẵng và ca ngợi sự đóng góp của các nhóm tôn giáo đối với phúc lợi xã hội Việt Nam. Vào tháng Năm, chính quyền trả tự do cho Thích Thạch Thuol, một tu sĩ Phật giáo Khmer Krom bị bỏ tù vào năm 2013 vì dạy tiếng Khmer ở thánh thất của mình. Vào tháng 12, nhà chức trách ở thành phố Hồ Chí Minh đưa nhà thờ và tu viện [Thủ Thiêm](#) vào danh sách di tích lịch sử và là “di sản,” được bảo vệ không bị ảnh hưởng bởi những dự án phát triển đô thị trong dự kiến.

Không có báo cáo cho thấy Hội Cờ Đỏ—các nhóm dân quân liên quan đến nhà nước—tham gia các cuộc tấn công công khai các nhóm tôn giáo trong năm 2019. Cuối cùng, Ban Tôn Giáo Chính Phủ đã tiến hành những bước chủ động nhằm điều tra những cáo buộc là chính quyền địa phương đã lạm dụng thẩm quyền của mình theo Luật Tín Ngưỡng, Tôn Giáo.

Xét Duyệt về Nhân Quyền của Liên Hiệp Quốc

Vào tháng Giêng năm 2019, ở lần Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát lần thứ ba của Việt Nam trước Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc, một số phái đoàn quốc gia, kể cả Hoa Kỳ, [khuyến cáo](#) chính phủ Việt Nam nên dỡ bỏ điều khoản bắt buộc đăng ký ra khỏi luật Tín Ngưỡng, Tôn Giáo để tuân thủ các tiêu chuẩn nhân quyền quốc tế. Vào tháng Ba, [các quan sát kết luận](#) của Hội đồng Nhân quyền Liên Hiệp Quốc khi kiểm điểm Việt Nam theo Công ước Quốc tế về các Quyền Dân sự và Chính trị (ICCPR) bày tỏ quan ngại là các nhóm tôn giáo không đăng ký và không được công nhận sẽ bị sách nhiễu, theo dõi, bị áp lực từ bỏ tín ngưỡng của mình, và bị tịch thu hoặc phá hủy cơ sở và nơi thờ phụng. Hội đồng cũng [khuyến cáo](#) chính phủ Việt Nam truy tố các thành viên của Hội Cờ Đỏ dính líu đến các cuộc tấn công những người Công giáo và những nhóm tôn giáo thiểu số. Vào tháng Chín, Thủ Tướng Nguyễn Xuân Phúc

[thông báo](#) là chính phủ của ông sẽ xem xét các khuyến cáo của hội đồng và thực hiện các bước để cải thiện việc triển khai công ước ICCPR. Ngoài ra, [báo cáo](#) của Tổng Thư Ký Liên Hiệp Quốc về những vụ đe dọa và trả đũa tiêu biểu ở Việt Nam, bao gồm áp đặt lệnh cấm xuất cảnh đối với bà Bùi Thị Kim Phượng, vợ ông Nguyễn Bắc Truyền, trước khi bà đi Đức và Hoa Kỳ theo dự tính để vận động cho chồng bà.

CHÍNH SÁCH CHÍNH CỦA HOA KỲ

Hoa Kỳ và Việt Nam có những quan hệ kinh tế và quốc phòng mật thiết và thường xuyên hợp tác về an ninh hàng hải và trợ giúp nhân đạo. Vào tháng Năm năm 2019, trong Đối thoại Nhân quyền Việt-Mỹ lần thứ 23, các nhà ngoại giao Hoa Kỳ nêu lên [những qua ngại](#) với các giới chức Việt Nam về tình trạng tự do tôn giáo và các tù nhân lương tâm. Chính quyền Việt Nam [ngăn cản](#) ông Hứa Phi—chánh trị sự đạo Cao Đài độc lập—gặp phái đoàn Hoa Kỳ. Vào tháng Bảy, ở [Hội nghị cấp bộ trưởng tháng tiến tự do tôn giáo](#) lần thứ hai do bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ chủ trì, Tổng Thống Donald J.

Trump [đã gặp](#) hai nạn nhân bị áp bức tôn giáo ở Việt Nam: ông [Dương Xuân Lương](#), một người theo đạo Cao Đài và ông [A Ga](#), mục sư tin lành người Thượng. Cũng trong tháng Bảy, Ban khiếu nại và xét xử Nhân hiệu Hoa Kỳ hủy bỏ đăng ký nhân hiệu của Cơ Quan Truyền Giáo Cao Đài Hải Ngoại (CaoDai Overseas Missionary) của phái Cao Đài quốc doanh, vì việc đăng ký này đã có tác dụng xấu đến nhiều thánh thất của Giáo Phái Cao Đài độc lập.

USCIRF đã khuyến cáo đưa Việt Nam vào danh sách các quốc gia đáng quan tâm đặc biệt mỗi năm từ năm 2002. Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ đã đưa Việt Nam vào danh sách các quốc gia đáng quan tâm đặc biệt từ năm 2004 và lập thỏa thuận ràng buộc với chính phủ theo IRFA. Khi Bộ Ngoại Giao đưa Việt Nam ra khỏi danh sách các quốc gia đáng quan tâm đặc biệt, USCIRF [kết luận](#) là còn quá sớm để xác định tiến triển về tự do tôn giáo sẽ được duy trì.